בח א ב מייי פט"ו מהלכות שבת הלכה יא סמג עשין דרבנן א טור ש"ע א"ח סי' שנו סעיף א:

בש ג מיי׳ פי״ד מהלי שבת הלכה ד סמג לאוין סה טוש״ע א״ח סי׳ שמה סעיף יא:

רבינו חננאל (המשר) הנה פירשת דין גזוזטרא הסמוכה לכותל ודין הזקופה ודין העומדת בקרן זויות. אבל דר׳ חנינה היכי משכחת לה. בגזוזטרא דעבידא כי אסיתא. כלומר לא נתן לה ר׳ כלומו לא נונן לוו ד חנינא מקום פרסת הרגל, אלא אמר אם היא כ״ד על כ"ד חוקק ד' טפחים שיעור המחיצות כלכד. וכאילו פתח אסיתא היא, שאין מחיצותיה צריכות ריחב להוליכה. מיהו במחשבה הן המחיצות, וכיון במחשבה. הרי לפיכך לא נתן הוא שיעור לעמידת הרגל. יוצאות הולכות וכלות עד באצבע בראשיהן והן כיטירין רחבות מלמטה וצרות ירושלמי מלמעלה. חורבה למים. היה שם היא יורדת וסותמת. היה שם אמלתרא את רואה כאילו היא יורדת וסותמת. א"ר הונא והוא שתהא מחיצה בולטת לתוך חללו של בור כו׳. עד פשיטא שמותר לטלטל. בשם רב אמרו והוא שתהא מחיצה משוקעת במים כמלא הדלי. ולא נמצאו שתי ברשות אחת. אמר רב הונא והוא שתהא מחיצה בינין ג׳ טפחים לכצוצטרה. תני ר׳ חנינה בז עקביא או׳ כצוצטרה יא למעלה מן המים. יא פוחת המעזיבה ומשלשל וממלא. והוא שיש בנקב המחיצות גבוהות טפחים. תמן אמרי אפילו שפורם: יונמן אמר אפילו אינן גבוהות י" נעשת כמשמרת. א"ר חייא לא היתיר ר' חנינא כז עקביה אלא בים של שההרים מקיפין אותה. אמת שעוברת בחצר אין ממלין ממנה בשבת. פי׳ שהיא ככרמלית. אלא אם כן עשו לה מחיצה יי טפחים בכניסה וביציאה כו׳. ת״ר עשו לה לאמת טפחים בתוך המים כמו מחיצות של בור ששנינז עשו לה ביציאה. או עשו לה ביציאה. ולא עשו לה מחיצה גבוהה י' טפחים

חוקק בה. נקב באמצעיתה ואפילו אין לה מחיצות סביב הויין לה י' טפחים הנשארים סביב הנקב לכל לד ורואין אותן כאילו היו כפופין למטה כעין מחיצה תלויה על המים ואמר נמי גוד אחית כאילו יורדות וסותמות עד המים והויין מים שכנגד הנקב רה"י. ובציר מהכי לא סגי דאין מחיצה פחות מי' גובה ואין מחיצה פחות מד' טפחים חלל שביניהם: כוף. רוחב הנסר שיהא כפוף למטה כמחיצה ואכתי הויא מחיצה תלויה ומבעי לן למימר תו גוד אחית: אלא בימה של טבריא. דהכי אמר לקמן ןעמוד בן דלאנשי טבריא התיר: אוגנים. שפה גבוה דהויא כמחיצות תלויה ומבעי לן למימר תו גוד אחית: אלא בימה של טבריא. דהכי אמר לקמן ןעמוד בן דלאנשי טבריא התיר: אוגנים. שפה גבוה דהויא כמחיצות

אכור ר' יהורה מעשה כו'. י' אין זה מעשה לסמור דאמילמיה דלעיל קאי דלא בעי מחילה לשם מים: הכא חוקק בה ד' על ד' וממלא א"ל אביי ודילמא לא היא עד כאן לא קאמר רבי יהודה התם אלא דאמר גוד אחית מחיצתא אבל כוף וגוד לא ועד כאן לא קאמר רבי חנניא בן

עקביא התם אלא בימה של מבריא הואיל ויש לה אוגנים ועיירות וקרפיפות מקיפות אותה אבל בשאר מימות לא אמר אביי ולדברי ר' חנניא בן עקביא היתה סמוכה לכותל בפחות מג' מפחים צריך שיהא אורכה ד' אמות ורוחבה אחר עשר ומשהו היתה זקופה צריך שיהא גובהה עשרה מפחים ורוחבה ו מפחים ושני משהויין אמר רב הונא בריה דרב יהושע היתה עומדת בקרן זוית צריך שיהא גובהה י' מפחים ורוחבה ב' מפחים ושני משהויין ואלא הא דתניא ר' חנניא בן עקביא אומר גזוזמרא שיש בה ד' אמות על ד"א חוקק בה ד' על ד' וממלא היכי משכחת לה דעבידא כי אסיתא: בותני' א אמת המים שהיא עוברת בחצר אין ממלאין הימנה בשבת אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה י' מפחים בכניסה וביציאה ר' יהודה אומר כותל שעל גבה תידון משום מחיצה אמר רבי יהודה מעשה באמה של אבל שהיו ממלאין ממנה על פי זקנים בשבת אמרו לו מפני שלא היה בה כשיעור: גמ' תנו רבנן עשו לה בכניסה ולא עשו לה ביציאה עשו לה ביציאה ולא עשו לה בכניסה אין ממלאין הימנה בשבת אא"כ עשו לה מחיצה י' מפחים ביציאה ובכניסה ר' יהודה אומר כותל שעל גבה תידון משום מחיצה אמר רבי יהודה מעשה באמת המים שהיתה באה מאבל לצפורי והיו ממלאין הימנה בשבת על פי הזקנים אמרו לו 6 משם ראייה מפני שלא היתה עמוקה י' מפחים ורוחבה ד' תניא אידך - אמת המים העוברת בין החלונות פחות מג' משלשל דלי וממלא ג' איז משלשל דלי וממלא רשב"ג אומר פחות מד' משלשל דלי וממלא ד' אין משלשל דלי וממלא במאי עסקינן אילימא באמת המים גופה ואלא הא ⁹ דכי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן ⁴ אין כרמלית פחותה מד' לימא כתנאי אמרה לשמעתיה אלא באגפיה ולהחליף והא ⁹ כי אתא רב דימי אמר רבי יוחגן מקום שאין בו ארבעה על ארבעה מותר לבני רשות היחיד ולבני רשות הרבים לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו התם רשויות דאורייתא

הכותל מופלג ד' מן הכותל וכוף שפת רחבה טפח ומשהו לכאן ללד הכוחל והרי שפתה עכשיו בפחוח מג' סמוך לכוחל והוא לבוד הרי מחילח ד' לכאן ועוד כוף טפח ומשהו בשפת רחבה השני ללד הכותל הרי טפח ומשהו מחילה ופחות מג' לבוד הרי מחילת ד' מכאן ומחילה הג' שכנגד הכותל רחבה ד' שלימין הרי חלל ד׳ במחיצותיו וגובהן י׳ ופותח חלון בכותלו וממלא: היסה **עומדם בקרן זוים.** ששני כתלים מחיצות למים ואינה צריכה אלא שתי מחיצות לריך שיהא גובה ארכה כשהיא זקופה י' טפחים ורחבה ב' טפחים ושני משהויין ומעמידה זקופה שפת עוביה כנגד כותל האחד מופלג ממנו פחום מג' והוא לבוד נמלאת כאן מחילה רחבה ה' ומשהו וכותל השני מכוון לנגד רחבה מופלג ממנו ד' כוף טפח ומשהו היתירין על מדת רחבה והטה אותם ללד כותל המופלג ד' נמנאת שפת הנסר טומדת בפחות מג' והוא לבוד הרי ב' מחילות של ד': ואלא הא. דבעי ר' חנניא כ"ד על כ"ד היכי משכחת לה: **דעבידא כאסיסא**. שאין כותל סמוך לה וקבועה על יתידות וצריך להיות כל חללה וכל מחיצותיה ממנה ונעשה כעין מדוכה. אסיחא מורטי"ר: בתגר' אמם המים. אסילו ברה"י כרמלית היא: עשו לה מחיצה. בחוך אוגניה על פני רוחבה שיהא ניכר שבשביל המים נעשית ומחילת החלר התלויה ועוברת על גבה אינה מועלת לה ואע"ג דמחילה חלויה מתרת במיסי ה"מ היכא דנראית מחילה שנעשית בשביל המים כגון גזוזטרא דמתני׳ [ע"ב] וכגון מחילה שבתוך הבוריי: של אכל. שם העיר והיתה עוברת בחוך החלירות וממלאין הימנה בחלירות דמהניא לה מחילת כותל בחלר מלויה עליה ורבי יהודה לטעמיה דפליג נמי במתני/ ופו.] אבור : שלא היסה **כשיעור**. כרמלית או בעומק י׳ או ברוחב ד׳ שאין מים נעשין רשות לעלמן בפחות מעומק י׳ ברוחב ד׳ ואם עוברת ברה״ר הויין רה״ר כדתנן בהזורק (שבת דף ק:) הזורק ד' אמות בים פטור דלרמלית היא ואם היה רקק מים ורה"ר מהלכת בו חייב דרה"ר הוא וכמה הוא רקק מים פחות מי׳ טפחים אלמא מים שאינן עמוקין י׳ אינם רשות לעצמן וכי הוו נמי בחצר הוו להו רה״י: גבו׳ עשו לה בכניסה ולא עשו לה ביציאה. לא מהני מידי דהא מחוברת למים שחוץ לחצר ביציאתה ונעשית הכל כרמלית אבל כי עשו בכניסה וביציאה אינה כרמלית דומה כמי שמתחלת בחצר זו: שלא היסה עמוקה י'. או לא היתה רחבה ד' דלא חשיב פחות מד' למיהוי רשותא לנפשיה: בין החלונות. למבוי או לחלר ובחים מכאן ומכאן על שפחו וחלונות פחוחין להן למלאות: פחום מג'. מפרש ואזיל במאי קאמר: במאי עסקינן. האי שיעורא דג' וד': אי נימא. ברוחב אמת המים דקאמר מ"ק ג' רוחב הויא כרמלית ואין ממלאין ממנה לרה"י: לי**מא כסנאי אמרה.** דהא רבנן בג' רוחב קרו לה כרמלית (ואין ממלאין ממנה ברה"י): אלא באגפיה ולהחליף. דיש באמה שיעור כרמלית והכא בשיש לה אגפים גבוהים ומהני למיהוי הנך אגפים מקום פטור כי לית להו רוחב ג׳ ומשלשלין את הדלי ומניחו על אגפים ומשם מחליפו לאמה וממלאהו וחוזר ומניחו על אגפים ומשמחליפוי) לרה״י דהשתא מהני אגפים להחליף המשאוי מכרמלים לרה"י ומרשות היחיד לכרמלית וקאמרי רבנן דאי אית בהו רוחב ג' תו לא הוי מקום פטור אלא רשותא באנפי נפשיה ולא בטיל להכא ולהכא: והא כי אסא רב דימי גופיה אמר ובלבד שלא יחליפו. דרך מקום פטור דהא כיון דאמרינן מותר לאלו ולאלו לכתף עליו מקום פטור חשיב ליה וקאמר לא יחליפו: הפס רשויום דאורייםא. רשות היחיד ורבים איסורא דאורייתא להוליא מזה לזה אשמכח דממעבדא איסורא דאורייתא דרך מקום פטור אבל מכרמלית לרה״י רשויות דרבנן ומחליפין דרך מקום פטור. ואע״ג דחשיב רב דימי מקום פטור בפחות מארבעה והכא קאמרי רבנן דשלשה לא הוי מקום פטור ליכא למימר דהא שמעתא בתרייחא דרב דימי כתנאי אמרה דאיכא למימר דגבי רשויות דאורייתא דחשיבי הוי פחות מד׳ הסמוך להו בטל אצלן אבל לגבי כרמלית לא בטיל מכי הוי רוחב שלשה:

יהוד׳ כותל שעל גבה. שהוא כותל החצר נידון משום מחיצה. ומעשה כאמת המים שהיתה מביאה מים מאבל לציפורי. המלאין ממנה מים על פי זקנים בשבת. אמרו לו משם ראיה שמא אין בעמקה עשרה ולא ברחבה [ד׳]. תניא אידך אמת המים שעוברת ובתים מצד זה ובהן הלונות. ²) אם החלונות פחות משלשה משלשל כלי וממלא, שלשה אין (ממלא) [משלשל] כלי וממלא. ר׳ שמעון בן גמ׳ או׳ פחות מד׳ משלשל דלי וכו׳. ואמרינן במאי עסקינן אי נימא באמת המים גופה. כלומר אם יש בה פחות משלשה טפחים תנא קמא סבר ממלין ממנה כי מקום פטור הוא, ואינו כרמלית, אבל שלשה אין ממלין ממנה דהריא כרמלית. ורבן שמעון בן גמליאל אומר ממלין עד ארבעה. כי איצטבא [דאינה] כרמלית עד שיהא בה ארבעה. נימא הא דר׳ יוחנן דאמר אין כרמלית פחות מד׳ כתנאי אמרה לשמעתי׳. ופרקינן אל באגפיה. כלומר אם אין באגפיה שלשה לתנא קמא, ולרבן שמעון בן גמ' ד׳, וכי איצטריך להחליף ליטול מגופה דאמת המים וכדלי ולהניח הדלי באגפיה, ולחזוו ולהכניס דלי בחלון. אמרינן ההם בדלי וביו אות רבים ולבני רשות היחיד לכתף עליו ובלבד וה א דר׳ יוחנן מום להחליף הוא ברי שהן של תורה. והא כי אתא רב דמי א"ר יוחנן מום להחליף הוא בר להחליף והו להחליף והו להחליף וה מות בהכים שהן של תורה. שלא יחליפו. הנה ר׳ יוחנן מוסר להחליף הוה להחליף וה להחליף והו להחליף הוא בר להחליף והו ברכים שהן של תורה. שלא יחליפו. הנה ר׳ יוחנן מוסר להחליף וה להחליף הוא בר שה שלא יחליפו. הנה ר׳ יוחנן מוסר להחליף והו להחליף הוא וכרקנון התם רשות היחיד ורשות הרבים שהן של תורה.

ה) (שבת כנו: וש"נן, ב) שבת
ו, ג) שם ח: לניל ט. עו.
ולקמן קח:, ד) [לעיל פו:],
ס) [לעיל פו:],
ולעיל פו:],
ועשם מחליפון,
וע"טן,

סביב לה דאיכא קלת היכירא דהיתר

דהא כרמלית מדרבנן היא גזרה משום

הוצאה מרה"י לרה"ר הואיל ויש לה

קלת היתר ואע"ג דאכתי כרמלית

היא דהא קרפף יותר מבית סאתים

שלא הוקף לדירה הוא מיהו בתהנתא

פורתה כי הה סגי: היתה סמוכה.

שהיתה כותל העליה על שפת החים

ואותו הנסר נתון על שני זיזין היולאים

מן הכותל ושפת הנסר פחות מג'

סמוך לכותל הויא לה האי כותל חדא

מן המחילות והאויר פחות משלשה

שבינה ולכותל מהני לנהב ומוסיף

עליו טפח ומשהו פגם ברוחב הנסר

על פני ד׳ לארכה להשלים הנקב לד׳

על ד' ולריך להיות בה רוחב עוד י'

טפחים למיתר בהו כוף למחיצה שנייה

כנגד הכותל הרי י"א רוחב ומשהו

וארכה ד' אמות להיות י' טפחים לב'

ראשיה עד הנקב דנימא כוף וכשאתה

כופף את ב' הראשים אע"פ שהנסר

רחב י״א ומשהו אין מועיל למחילות

חלל הנקב אלא טפח ומשהו מזה

וטפח ומשהו מזה שהרי י' טפחים

בולטין מן המחיצה האמצעית ולחוץ

לנד המים שהרי המחינה האמנעית

כשכפפנו אותה נמלאת עומדת בשפת

הפגם ואין מחילות הראשין נמשכין

ממנה ללד הכותל אלא טפח ומשהו

והוא מלטרף עם פחות מג' לבוד

והויא מחילה ד': היחה וקופה.

לארכה לריך שיהא ארכה י׳ ורחבה

ו' ושני משהויין ווקופה רחבה כנגד

לעזי רש"י מורטיי"ר. מכתש.

מוסף רש"י

משם ראייה. בחמיה (סוכה כח.). אין כרמלית פחותה מארבעה, רוחנ. משם לרשות הרבים ולרה"י תם לו מות הופים ותוח בו (שבת ד.). מקום שאין בו ד' על ד'. רוחב ועומד בין רה"י לרה"ר ויש לו היכר כגון גבוה מן הארץ ג' ואילו היה רוחב ד' היה נהרא רשות לעצמו והויא ברמלית ואסור לכאן ולכאן, אבל עכשיו נקרא מקום פטור ומותר לכאן ולכאן עליו משא לכתוף עליו משמ שלין (לעיל עוז.) הואיל וליכא מקום חשוב לאו רשות באנפי נפשיה הוא ובטיל להכא ולהכא (לעיל מ.). ובלבד שלא יחליפו. ד שלא יוועיב.. לימרו דקא מעייל ח הרבים לרשות היחיד ואתי למישרי הוצאה בשבת (שם) ודרבנן היא, דאילו חיובא ליכא, דבעינן עקירה מרשות זו והנחה גמורה למקום פטור ועקירה ממקום פטור והנחה לרה"ר גמורה (לעיל עוז.).

רבינו חננאל

חוקק בה ד' טפחים על ד' טפחים וממלא. פי' ד' אמות הן כ״ד טפחים על אמות הן כיר ספודם על כ״ד טפחים. חוקק באמצע ד' טפחים על ד' טפחים, נשארו י' טפחים רוח. חזינן להו כאילו עומדות מחיצות טפחים. גבוהות יתלויות על פי החקק כמו מחיצות של בור. ומתירין למלאות מים מתוכן בשבת. ודחי אביי ודילמא לא היא כדאמרת דתרווייהו חדא סברא סבירא להו. דילמא עד כאן לא קא שרי ר' יהוד׳ היכא מוזיצונא וסבר גוד אחתינהו. אבל ר' חנינה בן עקביה דצריך לכוף. בפרק נערה שנתפתתה, בנו שנתפתתה, כפיתו ליה אסיתא בציבורא כו'. דצריך לאוקומי מחיטיר י ולאחותינהו לא קאמר ר׳ עקביה כי האי גוונא. אלא עקביה כי האי גחונא. אלא בימה של טבריא, הואיל ויש לו אוגנים, שחשובות ועיירות כמחיצות והאי דאצריך הכי חומרא דעלמא הוא דעבד. אבל

ביות כמות או אות. או אות אות ביו לברי ר' חנינה בן עקביה, היתה גווזטרא זו סמוכה לכותל בפחות מג' טפחים, צריך בהחיצה תלויה מתרת. אמר אביי לדברי ר' חנינה בן עקביה, היתה גווזטרא זו סמוכה לכותל בפחות מג' טפחים, צריך שיהא בה אורך די אמות, שהן כ"ד טפחים, ור טפחים ורי טפחים ורי טפחים על כ"ד טפחים. וחיקק טפח ומשהו מלי"א ומשהו, עם פחות מג' הסמוכות לכותל, נמצא חקוק ד' טפחים ורי טפחים ונותרים. היתה זו הגווטרא זקופה, כלומר היא מוסלת מתר מדי רוחותיה. צריך שיהא גובה המחיצות י'. וצריך להיות בה בוו הגווטרא ששה טפחים ושני משהווין. וחוקק בה ארבעה על ארבעה, נשאר בה טפח ומשהו מכל צד מלא רוחב פרסת הרגל והוא טפח. כדגרסיון בשבת פ' א"ר עקיבא וכמה מלא פרסת הרגל טפח. וחני מילי בקרקע דלא בעיתה תשמישתה, הוא דסגי לייל לפיך אמר הני משהויין. אמר רב הונא בריה דרב יהועש תיתה עומדת בקרן זוות. כמו בית בעית חדם טפי מטפח משהו. לפיכך אמר הני משהויין. אמר רב הונא בריה דרב יהועש תיתה עומדת בקרן זוות. כמו בית בעיר חדב טפי מטפח משהו. לפיכך אמר הני משהויין. אמר רב הונא בריה דרב יהושת יומה עומדת בקרן זוות. כמו בית טירגון. צריך שיהא באילו שני הכתלים, ובכותל שגווטרא זו יוצאה ממנו, גובה עשרה בכל אחד מהן. והגווטר אצמה מוכר להיות בתיל משהציה משנו. ואמרינן